

Teksten voor
DE GEBEDSWEEK VOOR DE EENHEID VAN DE CHRISTENEN
en voor het hele jaar

2026

***Eén lichaam en één geest,
zoals u één hoop hebt
op grond van uw roeping***

(Ef 4,4)

*Samen voorbereid en gepubliceerd door
het Dicasterie voor de Bevordering van de Eenheid van de Christenen en
de Commissie voor Geloof en Kerkorde van de Wereldraad van Kerken*

INHOUD

Aan de organisatoren van de Gebedsweek voor de Eenheid van de Christenen	3
Voorbereiding van het materiaal voor de Gebedsweek voor de Eenheid van de Christenen 2026	4
De Armeens-Apostolische Kerk: een theologisch perspectief	5
Bijbeltekst voor 2026.....	7
Inleiding tot het thema voor 2026.....	8
Oecumenische viering	11
Inleiding	11
Verloop van de viering	13
Overwegingen en gebeden voor het Octaaf.....	27
Bijlage: Oecumene in Armenië in de afgelopen dertig jaar.....	36
Gebedsweek voor de Eenheid van de Christenen – Thema's 1968-2026.....	38
Enkele belangrijke data in de geschiedenis van de Gebedsweek voor de Eenheid van de Christenen.....	41

Citaten uit de Schrift

De Bijbelcitaten in de Nederlandse versie komen uit de NBV21, Nederlands-Vlaams Bijbelgenootschap. Alle rechten voorbehouden.

Nederlandse vertaling voor Vlaanderen
Met dank aan

AAN DE ORGANISATOREN VAN DE GEBEDSWEEK VOOR DE EENHEID VAN DE CHRISTENEN

Op zoek naar eenheid het hele jaar door

Op het noordelijke halfrond wordt de Gebedsweek voor de Eenheid van de Christenen gevierd van 18 tot en met 25 januari. Deze data werden in 1908 voorgesteld door Paul Wattson en overbruggen de periode tussen het feest van de Heilige Petrus en het feest van de Heilige Paulus, wat een symbolische betekenis heeft. Op het zuidelijke halfrond, waar januari een zomervakantie is, wordt de voorkeur gegeven aan een andere datum, bijvoorbeeld rond Pinksteren. Dit was een voorstel van de Geloof en Kerkorde-beweging in 1926 en is ook een symbolische datum voor de eenheid van de Kerk.

Met deze flexibiliteit in gedachten nodigen wij u uit om deze teksten te zien als een uitnodiging om ook op andere momenten gedurende het jaar uitdrukking te geven aan de bestaande verbondenheid tussen Kerken, en om samen te bidden voor de volle eenheid die Christus verlangt.

Aanpassing van de teksten

Het is de bedoeling dat de voorgestelde teksten, waar mogelijk, worden aangepast aan de lokale situatie, waarbij rekening wordt gehouden met de plaatselijke liturgische gebruiken en de sociaal-culturele context. Een dergelijke aanpassing moet normaal gesproken het resultaat zijn van oecumenische samenwerking. In verschillende landen bestaan al oecumenische structuren die dit soort samenwerking mogelijk maken. We hopen dat de noodzaak om de Gebedsweek aan te passen aan de lokale realiteit mag leiden tot de oprichting van dergelijke structuren, voor zover ze nog niet bestaan.

Hoe gebruikmaken van de teksten van de Gebedsweek voor de Eenheid van de Christenen?

- Voor de Kerken en christelijke gemeenschappen die de Gebedsweek samen vieren in één dienst, biedt dit boekje een model voor een oecumenische viering van het Woord van God.
- Kerken en christelijke gemeenschappen kunnen voor hun vieringen ook gebruikmaken van de gebeden of andere teksten in de Oecumenische Viering van het Woord van God, de voorgestelde teksten voor het Octaaf en de selectie van gebeden in de bijlage van dit boekje.
- Kerken en christelijke gemeenschappen die de Gebedsweek voor de Eenheid van de Christenen elke dag van de week vieren, kunnen suggesties vinden in de voorgestelde teksten voor het Octaaf.
- Wie een Bijbelstudie wil doen over het thema van de Gebedsweek kan ook putten uit de teksten en schriftoverwegingen die zijn voorgesteld voor het Octaaf. Het commentaar van elke dag kan worden afgesloten met een voorbede.
- Voor hen die privé willen bidden, kunnen de teksten in dit boekje inspireren tot gebed en hen er tevens aan herinneren dat ze verbonden zijn met allen die wereldwijd bidden voor een zichtbaardere eenheid in de Kerk van Christus.

VOORBEREIDING VAN HET MATERIAAL VOOR DE GEBEDSWEEK VOOR DE EENHEID VAN DE CHRISTENEN 2026

Het internationale team, gezamenlijk aangesteld door de Dicasterie voor de Bevordering van de Eenheid van de Christenen (DBE) en de Commissie voor Geloof en Kerkorde van de Wereldraad van Kerken (WvK), is van 13 tot 18 oktober 2024 bijeengekomen in de Heilige Stoel van Etchmiadzin in Armenië. Het doel van de bijeenkomst was het evalueren en finaliseren van het materiaal voor de Gebedsweek voor de Eenheid van de Christenen 2026.

Het opstellen van het materiaal werd door de DBE en de WvK toevertrouwd aan het Departement voor Interkerkelijke Relaties van de Armeens-Apostolische Kerk, die de oecumenische groep van Armeense christenen coördineerde. Deze groep had een eerste versie van de teksten opgesteld. Tijdens de bijeenkomst in Etchmiadzin werkten vertegenwoordigers van deze groep samen met het internationale team om de teksten te finaliseren. De bijeenkomst werd voorgezeten door dominee Mikie Roberts van de Wereldraad van Kerken in Genève, en Eerwaarde Vader Martin Browne, OSB, van het Dicasterie voor de Bevordering van de Eenheid van de Christenen in Rome. Op 17 oktober 2024 werden alle deelnemers in audiëntie ontvangen door Zijne Heiligheid Karekin II, opperpatriarch en catholicos van alle Armeniërs.

Aanwezige leden van de internationale groep

Eerwaarde Vader Martin Browne, OSB	Dicasterie voor de Bevordering van de Eenheid van de Christenen (Rome)
Zr. Leticia Candelario Lopez, FMVD	Missionaire Broederschap <i>Verbum Dei</i> (Singapore)
Eerwaarde Vader Miguel Desjardins, CCN	Bisschoppenconferentie van Frankrijk (Parijs)
Eerwaarde Vader James Puglisi, SA	Franciscaanse Broeders van de Verzoening (Graymoor, New York)
Eerwaarde Dr. Brigitte Rabarijaona	Wereldfederatie van Bijbelgenootschappen (Nairobi)
Eerwaarde Dr. Mikie Roberts	Wereldraad van Kerken (Genève)
Dominee Dr. Jochen Wagner	Vereniging van Christelijke Kerken in Duitsland (Frankfurt)

Aanwezige leden van de Armeense redactiegroep

Z.E. Bisschop Vahan Hovhannessian	Opleidingscentrum Karekin I (Etchmiadzin)
Z.E. Bisschop Daniel Findikyan	Theologisch Seminarie Gevorkian (Etchmiadzin)
Hoofd-Archimandriet Shahe Ananyan	Theologisch Seminarie Gevorkian (Etchmiadzin)
Archimandriet Garegin Hambardzumyan	Departement voor Interkerkelijke relaties (Etchmiadzin)
Archimandriet Andreas Yezekyan	Theologisch Seminarie Gevorkian (Etchmiadzin)
Eerwaarde Vader Husik Smbatyan	Theologisch Seminarie Gevorkian (Etchmiadzin)
Diaken Edvard Keshishyan	Departement voor Interkerkelijke Relaties (Etchmiadzin)
Pater Komitas Daveyan	Ordinariaat van de Armeens-Katholieke Kerk (Jerevan)
Prof. Dr. Diana Tsaghikyan	Staatsuniversiteit van Jerevan
Dominee Avetik Khachatryan	Armeense Evangelische Kerk (Jerevan)

DE ARMEENS-APOSTOLISCHE KERK: EEN THEOLOGISCH PERSPECTIEF

INLEIDING

De Armeens-Apostolische Kerk, erkend als een van de oudste christelijke gemeenschappen ter wereld, heeft bijna twee millennia lang een cruciale rol gespeeld in de vorming van de spirituele en historische identiteit van het Armeense volk. De Kerk, opgericht in het begin van de 4e eeuw en met wortels die teruggaan tot de apostolische periode, is meer dan een religieuze organisatie. Ze belichaamt nationale veerkracht, cultureel erfgoed en spirituele kracht. Naast haar rol als spirituele gids heeft de Kerk de Armeense tradities, taal en waarden bewaard, vooral tijdens perioden van tegenspoed en buitenlandse overheersing. Ook vandaag de dag blijft de Kerk een bron van kracht en troost voor de bevolking, bij uitdagingen zoals het conflict in Nagorno-Karabach en de verdrijving van de bevolking van Artsakh. Wereldwijd is zij voor de Armeniërs een baken van geloof, eenheid en continuïteit en biedt ze inzichten die resoneren binnen de bredere christelijke gemeenschap.

HISTORISCHE GRONDSLAGEN

De oorsprong van de Armeens-Apostolische Kerk is diep geworteld in de onderrichtingen van de apostelen Thaddeüs en Bartholomeüs, die Armenië al in de 1e eeuw na Christus evangeliseerden. Het was echter onder de Heilige Gregorius de Verlichter, de eerste officiële catholicos (patriarch) van Armenië, dat het christendom tot bloei kwam. In 301 na Christus werd Armenië onder het bewind van koning Tiridates III de eerste natie die het christendom als staatsgodsdienst aannam. Deze gebeurtenis onderscheidde Armenië als een pionier van het geloof, lang voordat het Romeinse Rijk het christendom omarmde.

De Heilige Stoel van Etchmiadzin, gelegen nabij Jerevan, dient als het spirituele en administratieve centrum van de Armeens-Apostolische Kerk. Volgens de religieuze overlevering kreeg de Heilige Gregorius een goddelijk visioen van Christus die uit de hemel neerdaalde en met een gouden hamer op de grond sloeg. Daarmee wees Hij de locatie aan voor de bouw van de eerste Armeense kathedraal. Dit visioen leidde tot de bouw van de kathedraal van Etchmiadzin, een van de oudste kerken ter wereld. De kathedraal symboliseert de blijvende band tussen de Armeense Kerk en haar gelovigen. Door de eeuwen heen is de Heilige Stoel van Etchmiadzin een centrum van spiritualiteit en kerkelijk gezag gebleven, dat de gelovigen leidt en het Armeense christelijke erfgoed bewaart.

EEN UNIEKE TRADITIE EN CULTURELE IDENTITEIT

De Armeens-Apostolische Kerk behoort tot de Oriëntaals-Orthodoxe traditie, die zich kenmerkt door specifieke theologische en liturgische gebruiken. Haar rituelen, gevormd door zowel eeuwenoude christelijke gewoonten als Armeense culturele invloeden, weerspiegelen diep respect en spirituele diepgang. De goddelijke liturgie en de sacramenten van de Kerk, gevierd in het Oud-Armeens, omvatten eeuwenoude gezangen, het gebruik van wierook en versierde gewaden, wat een sfeer creëert die de gelovigen met de vroege Kerk verbindt.

In overeenstemming met de onderrichtingen van de eerste drie Oecumenische Concilies, erkent de Armeens-Apostolische Kerk de apostolische leer van de Heilige Drie-eenheid en de volheid van de goddelijke en menselijke natuur van Christus. Daarmee sluit zij zich aan bij de bredere Oriëntaals-Orthodoxe gemeenschap. De Kerk belijdt dat Christus heeft geleden, gekruisigd is, op de derde dag is verrezen en is opgevaren ten hemel, en dat zij wacht op zijn komst in heerlijkheid om de levenden en de doden te oordelen. Dit christologisch concept heeft het theologische discours van de Kerk sterk bepaald en heeft haar oecumenische relaties door de geschiedenis heen beïnvloed. Door het sacrament van de doop worden Armeniërs in Christus herboren en nemen zij deel aan het goddelijke leven in het sacrament van de Heilige Communie en de viering van de Eucharistie. De Kerk belijdt de Heilige Geest, die de profeten en apostelen inspireerde en de gelovigen en de ene, heilige, katholieke en apostolische Kerk blijft inspireren en leiden. De Kerk dient één doop toe, verkondigt de opstanding van de doden, het Laatste Oordeel, en de belofte van het eeuwige leven in het Koninkrijk der Hemelen.

Naast haar spirituele zending heeft de Kerk een cruciale rol gespeeld in de ontwikkeling van de Armeense

cultuur. Ze speelde een essentiële rol bij de uitvinding van het Armeense alfabet en de bloei van de Armeense literatuur en kunst, o.a. door het monumentale project van de vertaling van de Bijbel in het Armeens. Tijdens periodes van buitenlandse overheersing, zoals onder de Arabische, Mongoolse, Perzische en Ottomaanse rijken, fungeerde de Kerk als de hoeder van de Armeense taal, literatuur en kunsten. Kloosters ontwikkelden zich tot centra van kennis en cultureel leven. Zij bewaarden manuscripten en stimuleerden religieuze kunst, waardoor ze de Armeense christelijke identiteit vormgaven. Zelfs onder het atheïstische Sovjetregime handhaafde de Kerk een stille maar veerkrachtige aanwezigheid, en voorzag ze in de spirituele en culturele behoeften van het Armeense volk.

DE ROL VAN DE KERK IN HET ARMEENSE LEVEN

Door de turbulente geschiedenis van Armenië is de Armeens-Apostolische Kerk cruciaal geweest voor de overleving en veerkracht van het Armeense volk. Ze zorgde voor continuïteit en stabiliteit tijdens periodes van vervolging, gedwongen migraties en genocide. Tijdens de Armeense genocide van 1915 bood de Kerk een veilige haven en troost aan de lijdende bevolking en bewaarde ze de hoop op een betere toekomst. Elk jaar herdenkt de Kerk deze tragische gebeurtenis door de martelaren te eren en te pleiten voor erkenning en gerechtigheid.

In het hedendaagse Armenië blijft de Kerk een aanzienlijke invloed uitoefenen op de samenleving. Na het uiteenvallen van de Sovjet-Unie in 1991 beleefde Armenië een religieuze heropleving, waardoor de Armeens-Apostolische Kerk haar centrale positie in de maatschappij terugkreeg. Vandaag de dag is de Kerk actief betrokken bij sociale, educatieve en liefdadigheidsinitiatieven. Ze bestrijdt armoede en zet zich in voor gezondheid en onderwijs. De Kerk ondersteunt ook de Armeense gemeenschappen in de diaspora, bevordert eenheid en zorgt ervoor dat de Armeense tradities en het geloof levend blijven onder Armeniërs wereldwijd.

OECUMENISCHE RELATIES EN MONDIALE BETROKKENHEID

De Armeens-Apostolische Kerk heeft een rijke oecumenische traditie en streeft ernaar bruggen te bouwen met andere christelijke gemeenschappen. In de afgelopen decennia is ze een dialoog aangegaan met diverse denominaties, waaronder de katholieke, orthodoxe en protestantse Kerken. Daarbij zoekt zij naar een gemeenschappelijke basis, terwijl zij haar unieke erfgoed bewaart. Haar deelname aan de Wereldraad van Kerken en haar relaties met het Vaticaan en andere kerkelijke instanties tonen haar toewijding aan christelijke eenheid en wederzijds begrip.

De betrokkenheid van de Armeens-Apostolische Kerk bij dialoog reikt verder dan het christendom en omvat ook de interreligieuze dialoog, zoals met de islam. Deze dialogen hebben vrede en begrip bevorderd, vooral in een regio die gekenmerkt wordt door religieuze diversiteit en historische spanningen. In deze geest heeft de Armeense Kerk bijgedragen aan het internationale debat over religieuze tolerantie, ecologie en sociale rechtvaardigheid, waarmee ze haar engagement voor waarden als liefde, mededogen en respect in een complexe wereld weerspiegelt.

BIJBELTEKST VOOR 2026

Efeziërs 4,1-13

Ik, die gevangen zit omwille van de Heer, vraag u dan ook dringend de weg te gaan die past bij de roeping die u hebt ontvangen: wees altijd nederig, zachtmoedig en geduldig, en verdraag elkaar uit liefde. Span u in om door de samenbindende kracht van de vrede de eenheid te bewaren die de Geest u geeft: één lichaam en één geest, zoals u één hoop hebt op grond van uw roeping, één Heer, één geloof, één doop, één God en Vader van allen, die boven allen, door allen en in allen is.

Aan ieder van ons is genade geschonken naar de maat waarmee Christus geeft. Daarom staat er: ‘Toen Hij opsteeg naar omhoog, voerde Hij gevangenen mee en schonk Hij gaven aan de mensen.’ ‘Hij steeg op’ – wat betekent dat anders dan dat Hij ook is afgedaald naar wat lager ligt, naar de aarde? Hij die is afgedaald is dezelfde als Hij die opsteeg, tot boven de hemelsferen, om alles met zijn aanwezigheid te vullen. En Hij is het die zowel apostelen heeft aangesteld als profeten, zowel verkondigers van het evangelie als herders en leraren, om de heiligen toe te rusten voor het werk in zijn dienst. Zo wordt het lichaam van Christus opgebouwd, totdat wij allen samen door ons geloof en door onze kennis van de Zoon van God een eenheid vormen, de eenheid van de volmaakte mens, van de tot volle wasdom gekomen volheid van Christus.

INLEIDING TOT HET THEMA VOOR 2026

Eén lichaam en één geest, zoals u één hoop hebt op grond van uw roeping

(Ef 4,4)

De gebeden en overwegingen voor de Gebedsweek voor de Eenheid van de Christenen zijn dit jaar voorbereid door de gelovigen van de Armeens-Apostolische Kerk, samen met hun broeders en zusters van de Armeens-Katholieke en Armeens-Evangelische Kerken. Deze teksten zijn opgesteld, geschreven en besproken in het historische spirituele en administratieve centrum van de Armeens-Apostolische Kerk: de Heilige Stoel van Etchmiadzin in Armenië. Dit gebeurde tijdens de inspirerende dagen van de zegening van de Muron (Heilige Chrisma) en de herinwijding van de Moederkathedraal op 28 en 29 september 2024, na aanzienlijke renovatiewerken die een decennium in beslag namen. Deze gebeurtenis bood de bevolking van Armenië en de leden van de redactiegroep een unieke gelegenheid om het gemeenschappelijk christelijk geloof te vieren en te overdenken, een geloof dat vandaag de dag nog steeds levendig en vruchtbaar is in onze Kerken. Dit materiaal put uit eeuwenoude traditionele gebeden en smeekbeden die bij het Armeense volk in gebruik zijn, evenals uit hymnen die gecomponeerd werden in oude kloosters en kerken van Armenië, waarvan sommige dateren uit de 4e eeuw. De Gebedsweek voor de Eenheid van de Christenen 2026 nodigt ons uit om uit dit gemeenschappelijk christelijk erfgoed te putten en onze broederschap in Christus, die christenen over de hele wereld verenigt, te verdiepen.

Eenheid is meer dan een ideaal, het is een goddelijke opdracht die de kern vormt van onze christelijke identiteit. Zij vertegenwoordigt de essentie van de roeping van de Kerk: een oproep om de harmonieuze eenheid van ons leven in Christus te weerspiegelen te midden van onze diversiteit. Deze goddelijke eenheid staat centraal in onze zending en wordt in stand gehouden door de diepe liefde van Jezus Christus, die ons een uniek doel voor ogen stelt. Zoals de apostel Paulus stelt in zijn brief aan de Efeziërs: *Eén lichaam en één geest, zoals u één hoop hebt op grond van uw roeping* (4,4). Dit Bijbelvers, dat voor dit jaar is gekozen, vat de theologische diepgang van de eenheid van de christenen samen.

In de Heilige Schrift klinkt Gods oproep tot eenheid al sinds de vroegste tijden. Al in het Oude Testament benadrukte Abrahams pleidooi aan Lot de goddelijke wens voor vrede en harmonie onder de gelovigen: *Waarom zouden we ruziemaken, jij en ik, of jouw herders en de mijne? We zijn toch familie?* (Gn 13,8). Abrahams oproep tot harmonie en wederzijds respect, ondanks hun mogelijke scheiding, onderstreept het belang van vreedzaam samenleven. Deze goddelijke instructie wordt voortgezet in Lv 19,18, waar God beveelt: *Blijf geen wraakzucht of wrok koesteren, maar heb je naaste lief als jezelf. Ik ben de Heer.* Deze geboden herinneren ons eraan dat vergeving en liefde van vitaal belang zijn voor het bewaren van eenheid onder de gelovigen.

De Psalmen vieren de schoonheid van eenheid binnen het volk van God: *Hoe goed is het, hoe heerlijk als broeders bijeen te wonen* (Ps 133,1). Deze beeldspraak benadrukt het belang van eenheid in Gods plan voor zijn volk. De Spreuken waarschuwen daarentegen voor onenigheid onder Gods volk. Ze herinneren ons eraan dat God een afkeer heeft van hen die tweedracht zaaien tussen broeders en zusters (Spr 6,19). Daarnaast leren ze ons dat geduld en vergeving essentieel zijn voor het bewaren van harmonie (Spr 19,11).

In het Nieuwe Testament verheft Jezus Christus het concept van eenheid tot een spirituele dimensie, die de diepe relatie tussen Hem en de Vader weerspiegelt. Eenheid onder zijn leerlingen is niet slechts de afwezigheid van conflict, maar een diepe spirituele band die de eenheid van de Heilige Drie-eenheid belichaamt. Jezus' gebed in Joh 17,21 roept gelovigen op om één te zijn, net zoals Hij en de Vader één zijn. Dit toont aan dat onze

eenheid is gebaseerd op onze relatie met Christus en op onze gemeenschappelijke zending om de Blijde Boodschap te verkondigen. Jezus' fundamentele gebod om elkaar lief te hebben zoals Hij ons heeft liefgehad (Joh 13,34-35), versterkt het feit dat deze liefde de essentie is van onze eenheid. Deze opofferende en onbaatzuchtige liefde is zowel de samenbindende kracht van onze gemeenschap als het eerste getuigenis van ons leven als leerlingen. Jezus' gebed dat onze eenheid een getuigenis zou zijn aan de wereld (Joh 17,23) is het onuitwisbare testament van zijn goddelijke zending.

De apostelen herhalen dit thema in hun onderrichtingen. De brieven van Paulus benadrukken het belang van eenheid binnen de Kerk en sporen ons aan om onze roeping waardig te leven, met nederigheid, zachtaardigheid, geduld en liefde (Ef 4,1-3). In Rom 12,6 toont Paulus' visie op eenheid de diversiteit van de gaven die het lichaam van Christus opbouwen. Zijn oproep om in harmonie samen te leven in 2 Kor 13,11 en Fil 2,1-2 moedigt gelovigen aan om één van geest en één van denken te zijn in hun toewijding aan Christus. Dit versterkt de goddelijke opdracht tot eenheid en erkent tegelijkertijd de diversiteit.

Ef 4,4 vat Paulus' onderrichtingen over eenheid samen door opnieuw te benadrukken dat de leerlingen van Christus één lichaam en één geest vertegenwoordigen, verenigd in één hoop. Deze metafoor betekent dat de Kerk een verenigde entiteit is die de grenzen van geografie, nationaliteit, etniciteit en traditie overstijgt. Paulus gebruikt de metafoor van de Kerk als het lichaam van Christus om haar eenheid te midden de diversiteit van haar leden te beschrijven. Hij schrijft aan de Korintiërs: *Een lichaam is een eenheid die uit vele delen bestaat; ondanks hun veelheid vormen al die delen samen één lichaam. Zo is het ook met het lichaam van Christus* (1 Kor 12,12). Aan de Kolossenzen verdiept Paulus zijn gedachte over de rol van Christus als het hoofd van het verenigde lichaam dat uit diverse leden bestaat, door te verklaren: *Hij is het hoofd van het lichaam, de Kerk* (Kol 1,18). De Kerk, hoewel samengesteld uit vele delen, functioneert dus als een samenhangend geheel. Elk lid heeft een unieke rol en draagt bij aan het leven en de zending van de Kerk als geheel. De erkenning dat we deel uitmaken van één universeel lichaam in Christus moedigt wereldwijde samenwerking aan bij het verspreiden van zijn Evangelie en het dienen van de mensheid. Dit verschuift de focus van interne verdeeldheid naar onze gemeenschappelijke zending. Daarentegen zou het beperken van de grote zendingsopdracht van de Heer — *Ga dus op weg en maakt alle volken tot mijn leerlingen* (Mt 28,19) — tot een gemeenschap die wordt bepaald door etnische, geografische of sociaaleconomische kenmerken, die gemeenschap beroven van een van de fundamentele beginselen van de Kerk, door de Heer vastgesteld: de eenheid van zijn leerlingen wereldwijd.

Het concept van één lichaam in Ef 4,4 weerspiegelt de aard van de Kerk. Het christendom overstijgt culturele en nationale grenzen en verenigt gelovigen wereldwijd in geloof en hoop. Deze gemeenschap, zoals voorgesteld in Apk 7,9, waar elke cultuur, stam, volk en taal vertegenwoordigd is, biedt kracht en steun aan gelovigen en bevestigt hun band binnen het lichaam van Christus.

Om het belang van christelijke eenheid te benadrukken, voegt Paulus *één geest* toe, waarmee hij verwijst naar de Heilige Geest. De Heilige Geest ondersteunt deze gemeenschap en stelt de Kerk in staat haar zending te vervullen. De Heilige Geest is de bron van spiritueel leven en leiding onder gelovigen en waarborgt dat de diverse leden van de Kerk verenigd zijn in geloof en zending. De Geest bevordert een diepe spirituele band tussen gelovigen, overstijgt verschillen en creëert een band die de eenheid van de Heilige Drie-eenheid weerspiegelt. Deze gedeelde spirituele band vormt de basis voor verzoening, leidt alle gelovigen wereldwijd en geeft hun de kracht voor een doeltreffend getuigenis en een vruchtbaar dienstwerk. Deze algemene leiding helpt de diverse uitingen van het geloof af te stemmen op de fundamentele zending van de Kerk.

De apostel verdiept zijn onderricht over de eenheid van de Kerk in Ef 4,4 door te stellen dat alle christenen geroepen zijn tot *‘één hoop* op redding en eeuwig leven. Deze *ene hoop* betekent dat alle gelovigen streven naar hetzelfde doel: het eeuwige leven in Christus. Dit is het ultieme doel en de motivatie voor een christelijk leven. Het biedt een gemeenschappelijke visie en doel aan alle gelovigen, wat hen verenigt op hun spiritueel onderweg zijn en in hun dagelijks leven. Deze gemeenschappelijke visie overbrugt confessionele en culturele breuklijnen en moedigt christenen aan om op alle mogelijke manieren samen te werken. Door de *gedeelde hoop* tot het doel van onze roeping als christenen te maken, wordt ons lidmaatschap van de Kerk gedefinieerd als een wereldwijde broederschap in de hoop op redding en eeuwig leven.

In een wereld met diverse en vaak tot verdeeldheid leidende tradities en uitingen van het christelijke geloof, herinnert Ef 4,4 ons eraan dat alle gelovigen deel uitmaken van het *ene lichaam* van Christus. Deze eenheid is geen kwestie van uniformiteit, maar een gemeenschappelijke toewijding aan de fundamentele waarheden van het christelijke geloof. Het vormt een krachtig getuigenis van de transformerende kracht van de Heilige Geest, wanneer christenen van verschillende achtergronden zich in authenticiteit en oprechtheid verenigen rond een gemeenschappelijke visie en doel.

Door haar praktijken en onderrichtingen biedt de Armeens-Apostolische Kerk een diepgaande reflectie op de essentie van eenheid in het universele lichaam van Christus. Deze eenheid is niet alleen een concept maar ook een levende realiteit. Door het uitspreken van de geloofsbelijdenis verklaren de gelovigen hun geloof in *de ene, heilige, katholieke en apostolische Kerk* en belijden daarmee de centrale plaats van deze eenheid in hun spirituele leven. Dit engagement voor eenheid komt volledig tot uitdrukking in de eucharistievieringen van de Kerk, waar de gemeenschap niet alleen bidt voor christenen over de hele wereld en hun geestelijke leiders, maar ook voor de eenheid van de Kerk zelf. Elke zondag, tijdens de liturgie, omhelzen de gelovigen elkaar en zingen ze: *De Kerk is één geworden*. Dit is een tastbare manifestatie van hun gemeenschappelijk geloof en doel. De rijke, maar helaas door martelaren getekende, geschiedenis van de Armeense Kerk en haar leiders, getuigt van hun onwankelbare inspanningen en veerkracht om het christelijke geloof in Armenië en de omliggende regio in stand te houden. Eenheid binnen de Kerk moet verder gaan dan een leerstellige verklaring; het is een geleefde werkelijkheid die de spirituele identiteit verdiept en het gemeenschappelijke getuigenis versterkt. Door ervoor te kiezen deze eenheid te beleven, eert de Armeens-Apostolische Kerk niet alleen haar heilige tradities, maar draagt ze ook aanzienlijk bij aan een grotere eenheid van de universele Kerk van Christus. Deze reflectie nodigt ons uit om de transformerende kracht van eenheid te erkennen en te koesteren, zowel in onze eigen geloofsgemeenschappen als in de Kerk als geheel.

Spirituele volwassenheid impliceert dat we onze verschillen omarmen en tegelijkertijd eenheid nastreven met dezelfde toewijding als voor theologische nauwkeurigheid. Onze kracht ligt in ons vermogen om Christus te weerspiegelen door onze eenheid en zo te getuigen van zijn liefde en genade voor de wereld. Door deze goddelijke roeping te beantwoorden, vervullen we onze zending en eren we Christus, waardoor zijn Koninkrijk op aarde groeit.

Laat ons deze goddelijke roeping tot eenheid omarmen, niet als een abstract ideaal, maar als een vitale uitdrukking van ons geloof. In een wereld waar het lichaam van Christus gekwetst wordt door verdeeldheid binnen en tussen tradities en belijdenissen, richt de oproep van de Apostel tot eenheid zich tot ieder van ons: niet alleen als afzonderlijke kerkgemeenschappen, maar ook als individuen binnen onze gemeenschappen. Door in eenheid te leven, getuigen we niet alleen van de liefde en kracht van onze Heer Jezus Christus, maar belichamen we ook de essentie van zijn onderrichtingen. Laten we, door elkaar te ondersteunen en de diversiteit van onze gaven en talenten te vieren, het hart van Christus weerspiegelen en zijn werk op aarde voortzetten.

OECUMENISCHE VIERING

Licht uit licht voor licht

INLEIDING

Het is een eer voor de Armeens-Apostolische Orthodoxe Kerk om dit jaar centraal te staan tijdens de Gebedsweek voor de Eenheid van de Christenen. Wij zijn verheugd om onze christelijke broeders en zusters over de hele wereld een oecumenische viering te presenteren die rechtstreeks voortvloeit uit het hart van het eeuwenoude christelijke getuigenis van onze Kerk over de Heer Jezus Christus.

De titel van de viering, *Licht uit licht voor licht*, is geïnspireerd op de typering van Christus zoals die is opgenomen in de geloofsbelijdenis van Nicea-Constantinopel. Deze belijdenis is een monumentale hoeksteen voor alle christenen, en vorig jaar herdachten we de 1700e verjaardag ervan. Christus is *Licht uit licht*. De Gezalfde werd echter naar deze wereld gezonden met de zending om Gods licht te laten schijnen in deze onrustige wereld en ons in een liefdevolle gemeenschap te brengen, met elkaar en met God. Daarom kan men spreken van *Licht uit licht voor licht*.

Deze viering is een bewerking van het *Officie van de zonsopgang*, een van de dagelijkse gebedsdiensten van de Armeense Kerk. Dit officie werd samengesteld door de grote catholicos (patriarch/hoofd van de Kerk), de theoloog, hymnograaf, liturgische hervormer, oecumenist en herder, de Heilige Nerses 'de Begenadigde' van Gla (†1173). Het is opmerkelijk dat de Heilige Nerses dit officie, dat in geen enkele andere Kerk een equivalent kent, creëerde met een specifiek oecumenisch doel: een sekte van zonneaanbiddende heidenen die in zijn tijd in Armenië rondtrokken, terug te brengen tot Christus. De beeldspraak van Christus als licht doordeesemt de gebeden, hymnen en schriftlezingen van het officie en heeft ongetwijfeld de interesse van de zonneaanbidders gewekt. De Heilige Nerses zocht de verloren schapen niet door intimidatie of onderhandeling, maar door hen op een creatieve en liefdevolle manier het allerbeste te laten ontdekken wat het christelijke getuigenis van zijn Kerk te bieden had. Wij hopen dat dit mag dienen als een model voor ons allen die zich inspannen voor de door God gewilde christelijke gemeenschap.

Het is ook het vermelden waard dat Armenië de eerste natie was die het christendom tot staatsgodsdienst uitriep, dankzij de inspanningen van de Heilige Gregorius, die in het jaar 301 na Christus de heidense koning Trdat bekeerde. De Heilige Gregorius staat bekend als de 'Verlichter', omdat hij het Licht van Christus naar het Armeense volk bracht door de doop van de Heilige Geest in de naam van de Heilige Drie-eenheid.

De gelovigen van de Armeense Kerk zijn dankbaar voor de gebeden van alle Kerken gedurende dit jaar. Moge de Heilige Geest onze harten wijd openen, zodat we het stralende licht van Gods almachtige liefde voor zijn kinderen intenser kunnen ervaren. Laten we tegelijkertijd de pijnlijke schande van onze verdeeldheid en de brandende urgentie erkennen om het licht van christelijke verzoening opnieuw te laten schitteren. Onophoudelijk danken we God voor de grenzeloze compassie en barmhartigheid van het *Licht uit licht*.

De teksten die zijn toegewezen aan de voorganger (V) kunnen worden verdeeld onder verschillende geestelijken of vertegenwoordigers van de aanwezige denominaties. Ook de teksten die zijn toegewezen aan een lezer (L) kunnen over meerdere personen worden verdeeld. Wanneer specifieke passages van de viering twee lezers vereisen, wordt dit aangegeven met L1 en L2.

Na het gebed dat volgt op de preek of homilie, wisselen twee kanten elkaar af bij het reciteren of zingen van de verzen van psalm 97, terwijl allen de beurtzang reciteren of zingen. Tijdens de psalm worden er kaarsen uitgedeeld aan de aanwezigen. Die worden aangestoken tijdens het daaropvolgend lied, vervolgens reciteert iedereen de geloofsbelijdenis van Nicea reciteert.

Hoewel lokale gemeenten wellicht geschiktere en bekendere liederen voor hun regio willen kiezen, zou het wenselijk zijn om, waar mogelijk, de Armeense hymnen te zingen die in het voorgestelde vieringsschema zijn

opgenomen. De Hymne van het licht (*Van het Oosten tot het Westen*), de hymne tijdens het aansteken van de kaarsen (*Eeuwige en ongeschapen God*) en de hymne vóór het Onze Vader (*Christus, de rechtvaardige en barmhartige Weg*) kunnen allemaal worden gezongen op de eenvoudige melodie die beschikbaar is gesteld. De hymne tijdens het aansteken van de kaarsen heeft ook een kort refrein voor elk vers: één enkel woord, *loys*, wat *licht* in het Armeens betekent. De melodie staat in het vieringsschema en de gelovigen worden aangemoedigd die bij deze gelegenheid te gebruiken.

VERLOOP VAN DE VIERING

Licht uit licht, voor licht

- V Voorganger
L Lezer
G Gemeenschap
Z Zang: koor of solist

Onze Vader

V Gezegend is onze Heer Jezus Christus. Amen.

**G Onze Vader, die in de hemel zijt,
uw naam worde geheiligd,
uw rijk kome,
uw wil geschiede,
op aarde zoals in de hemel.
Geef ons heden ons dagelijks brood
en vergeef ons onze schulden,
zoals ook wij vergeven aan onze schuldenaren
en breng ons niet in beproeving
maar verlos ons van het kwade.**

V Want van U is het koninkrijk en de kracht en de heerlijkheid in eeuwigheid.

G Amen.

Invocatie

L₁ Gezegend is de naam van de Heer voor eeuwig, want zijn naam was er al voor de zon opkwam.

L₂ Hij zal alle volkeren op aarde zegenen en alle generaties zullen Hem loven.

L₁ Gezegend is de Heer, de God van Israël, de enige die zoveel wonderen verricht, de Heilige Naam van zijn heerlijkheid is voor eeuwig gezegend. De hele wereld zal vervuld zijn met zijn heerlijkheid.

G Amen! Amen!

L₂ Eer aan de Vader en de Zoon en de Heilige Geest.

L₁ Nu en altijd en tot in de eeuwen der eeuwen.

G Amen.

L₂ Laten wij opnieuw in alle vrede tot de Heer smeken.
Verhoor onze gebeden,
wek ons tot leven en ontferm U over ons.

V Zegen en eer aan de Vader en aan de Zoon en aan de Heilige Geest.
Nu en altijd en tot in de eeuwen der eeuwen.

G Amen.

Hymne van het licht

Tijdens het zingen van de hymne van het licht wordt een grote kaars vooraan in de kerk aangestoken.

Moderate

From the East and to - the We - st,
Zi - on's bles - - sed hei - - - rs,
Al - ways pra - ise u - n cea - sing ly - - -
Him who dawns the Li - - ght.

Z/G From the East and to the West,
Zion's blessed heirs,
Always praise unceasingly
Him who dawns the Light.

Churches of the righteous ones,
All who honour him,
Glorify the One who gave
Meaning to the light.

Heilige Nerses 'de Genadevolle
,

Litanie

L Van zonsopgang in het Oosten tot zonsondergang in het Westen, en in heel de christelijke wereld, overal waar vrome vrouwen en mannen de naam van de Heer aanroepen, vragen wij de Heer, zich over ons te ontfermen door hun gebeden en smeekbeden. Wij smeken de Heer dat Hij ons verlost van de zonde en de bekoringen van de wereld. Wij vragen de Heer de verlangens en smeekbeden van ons hart aan te nemen en ons, samen met al zijn heiligen, waardig te keuren voor het geloof in Hem en zijn geboden. Almachtige Heer, onze God, wek ons tot leven en ontferm U over ons.

G Wek ons tot leven, Heer.

L *(Als de viering 's morgens plaatsvindt)*

Wij vragen dat de Heer een stralende ochtend over ons laat opkomen en dat Hij heel onze dag in vrede leidt. Laten wij ons in geloof tot Hem wenden.

of

L *(Als de viering 's avonds plaatsvindt)*

Wij vragen dat de Heer ons deze avond en nacht tegemoetkomt en vrede brengt. Laten wij ons in geloof tot Hem wenden

G Verhoor ons, Heer.

L Laten wij de Heer smeken om een engel van vrede als onze beschermer.

G Verhoor ons, Heer.

L Laten wij de Heer smeken om onze zonden te vergeven.

G Verhoor ons, Heer.

L Laten wij de Heer smeken dat de grote en machtige kracht van het heilige kruis ons ondersteunt.

G Verhoor ons, Heer.

L Laten wij de Heer nogmaals smeken om ons waarachtige en heilige geloof te behouden.

G Heer, ontferm U.

L Laten wij onszelf en elkaar toevertrouwen aan de almachtige Heer, onze God.

G Wij vertrouwen ons aan U toe, Heer.

L In uw grote barmhartigheid, Heer, ontferm U over ons. Laten wij allen samen bidden:

G Heer, ontferm U. Heer, ontferm U. Heer, ontferm U.

Gebed en het doorgeven van de vrede

De voorganger kan zich naar het Oosten keren voor het volgende gebed, dat met uitgestrekte armen wordt uitgesproken:

V Van zonsopgang in het Oosten tot zonsondergang in het Westen, gezegend zijt Gij, Heer, want Gij zijt Koning en het hele universum looft uw naam. Laat ons psalmgezing U welgevallig zijn. Laat uw gerechtigheid het goede voortbrengen en zich verheffen boven onze kwetsbaarheid, en laat uw Heilige Naam verheerlijkt worden. Maak ons waardig om uw geboden te gehoorzamen en de lof en heerlijkheid te zingen van de Vader, de Zoon en de Heilige Geest, nu en altijd en tot in de eeuwen der eeuwen.

A **Amen.**

De celebrant keert zich naar de aanwezigen en kan het kruisteken maken terwijl hij zegt:

V De vrede zij met U.

A **En met uw geest.**

De aanwezigen kunnen een gepaste vredesgroet uitwisselen.

V Laten wij ons buigen voor God.

De aanwezigen buigen voor God en zeggen:

A **Wij aanbidden U, Heer.**

De voorganger kan zich weer naar het Oosten keren en bidt opnieuw, zeggende:

V Onveranderlijke God, eeuwige God, Gij zijt als een licht in deze wereld verschenen en hebt ons uit de duisternis van onze zonden weggeleid. Oneindige God, Gij zijt in ons eindig bestaan gekomen, en hebt de gaven van de Heilige Geest in overvloed over ons uitgestort. Allerhoogste God, wij loven U, nu en tot in de eeuwigheid, met de Vader en de Allerheiligste Geest, nu en altijd en tot in de eeuwen der eeuwen.

A **Amen.**

Schriftlezingen

L₁ Lezing uit het boek Jesaja (Js 58,6-11)

Is dit niet het vasten dat Ik verkies:
misdadige ketenen losmaken,
de banden van het juk ontbinden,
de verdrukten bevrijden,
en ieder juk breken?
Is het niet: je brood delen met de hongerige,
onderdak bieden aan armen zonder huis,
iemand kleden die naakt is,
je bekommeren om je medemensen?
Dan breekt je licht door als de dageraad,
je zult spoedig herstellen.
Je gerechtigheid gaat voor je uit,
de majesteit van de Heer vormt je achterhoede.
Dan geeft de Heer antwoord als je roept;
als je om hulp schreeuwt, zegt Hij: 'Hier ben Ik.'
Wanneer je het juk van de onderdrukking uitbant,
de beschuldigende vinger en de kwaadsprekerij,
wanneer je de hongerige schenkt
wat je zelf nodig hebt
en de verdrukte gul onthaalt,
dan zal je licht in het donker schijnen,
je duisternis wordt als het licht van het middaguur.
De Heer zal je voortdurend leiden,
Hij zal je verkwikken in dorre streken,
Hij maakt je botten sterk en krachtig.
Je zult zijn als een goed bevloeide tuin,
als een bron waarvan het water nooit opdroogt.

L₂ Lezing uit de brief van de apostel Paulus aan de Efesiërs (Ef 4,1-13)

Ik, die gevangenzit omwille van de Heer, vraag u dan ook dringend de weg te gaan die past bij de roeping die u hebt ontvangen: wees altijd nederig, zachtmoedig en geduldig, en verdraag elkaar uit liefde. Span u in om door de samenbindende kracht van de vrede de eenheid te bewaren die de Geest u geeft: één lichaam en één geest, zoals u één hoop hebt op grond van uw roeping, één Heer, één geloof, één doop, één God en Vader van allen, die boven allen, door allen en in allen is. Aan ieder van ons is genade geschonken naar de maat waarmee Christus geeft. Daarom staat er: 'Toen Hij opsteeg naar omhoog, voerde Hij gevangenen mee en schonk Hij gaven aan de mensen.' 'Hij steeg op' – wat betekent dat anders dan dat Hij ook is afgedaald naar wat lager ligt, naar de aarde? Hij die is afgedaald is dezelfde als Hij die opsteeg, tot boven de hemelsferen, om alles met zijn aanwezigheid te vullen. En Hij is het die zowel apostelen heeft aangesteld als profeten, zowel verkondigers

van het evangelie als herders en leraren, om de heiligen toe te rusten voor het werk in zijn dienst. Zo wordt het lichaam van Christus opgebouwd, totdat wij allen samen door ons geloof en door onze kennis van de Zoon van God een eenheid vormen, de eenheid van de volmaakte mens, van de tot volle wasdom gekomen volheid van Christus.

V/G (gezongen) Alleluia. Alleluia.
Want bij U is de levensbron,
in uw licht zien wij het licht.

L Alleluia. Gelieve recht te staan.

De voorganger staat tegenover de gemeenschap en kan een kruisteken maken en zeggen:

V De vrede zij met u.

G **En met uw geest.**

L Wij luisteren nu naar het Heilige Evangelie volgens Johannes. (12,31-36)

Z **Lof zij U, Heer, onze God.**

L Wees aandachtig: God spreekt tot ons.

‘Nu wordt het oordeel over deze wereld geveld, nu zal de heerser van deze wereld uitgebannen worden. Wanneer Ik van de aarde omhooggeheven word, zal Ik iedereen naar mij toe halen.’ Daarmee duidde Hij aan welke dood Hij zou sterven. De mensen zeiden: ‘Maar wij hebben uit de wet begrepen dat de messias eeuwig blijft leven. Waarom zegt U dan dat de Mensenzoon omhooggeheven moet worden? Wie is die Mensenzoon?’ ‘Nog een korte tijd is het licht bij u,’ antwoordde Jezus. ‘Ga uw weg zolang het licht is en laat de duisternis u niet overvallen; wie in het donker loopt weet niet waar hij heen gaat. Geloof in het licht zolang u het licht bij u hebt, dan bent u kinderen van het licht.’ Na deze woorden ging Jezus weg en Hij hield zich voor hen schuil.

Z/G **Lof zij U, Heer, Jezus Christus.**

Preek/Homilie

Gebed

L Barmhartige Heer, God van allen,
gids voor de dwalenden,
licht voor wie in duisternis verkeert,
op U is onze blik gericht; verhoor onze gebeden.

Laat de zon van uw heerlijkheid stralen, leven en licht geven aan iedereen,
van de zonsopgang tot de zonsondergang, van het noorden tot het zuiden.
Laat de morgenstralen van uw eeuwige lente ons wekken,
want wij zien uit naar uw komst.

Heer Jezus, licht uit licht,
blijf bij ons die hier bijeen zijn
om uw heilige en kostbare naam te verheerlijken.
Laat uw levengevende uitstraling,
een diepere liefde voor elkaar in ons ontsteken.
Laat uw schitterende licht ons leiden tot een steeds grotere eenheid.

Laat ons, net als de verschillende bloemen van uw koninklijke tuin,
in harmonie bloeien door uw goddelijke glans,
om zo U altijd in vreugde te loven en in eenheid te verheerlijken,

samen met de Vader en de Heilige Geest,
nu en altijd, tot in de eeuwen der eeuwen. Amen.

Naar de Heilige Gregorius van Narek

Antwoordpsalm

De linker- en rechterkant reciteren of zingen beurtelings de verzen van de psalm, en het refrein wordt door iedereen geciteerd of gezongen. Tijdens de psalm worden er kaarsen uitgedeeld aan de aanwezigen.

L Onze blik is op U gericht, Heer van hemel en aarde.
Ontferm U over ons en verhoor ons gebed.

G **Onze blik is op U gericht, Heer van hemel en aarde.**
Ontferm U over ons en verhoor ons gebed.

Kant 1 De Heer is koning – laat de aarde juichen,
laat vreugde heersen van kust tot kust.

Kant 2 In wolk en duisternis is Hij gehuld,
zijn troon rust op recht en gerechtigheid.

G **Onze blik is op U gericht, Heer van hemel en aarde.**
Ontferm U over ons en verhoor ons gebed.

Kant 1 Vuur gaat voor Hem uit,
rondom verterend wie tegen Hem opstaan.

Kant 2 Zijn bliksems verlichten de wereld,
de aarde ziet het en beeft.

G **Onze blik is op U gericht, Heer van hemel en aarde.**
Ontferm U over ons en verhoor ons gebed.

Kant 1 De bergen smelten als was voor de Heer,
voor de Heer van heel de aarde.

Kant 2 De hemel vertelt van zijn gerechtigheid,
alle volken aanschouwen zijn majesteit.

G **Onze blik is op U gericht, Heer van hemel en aarde.**
Ontferm U over ons en verhoor ons gebed.

Kant 1 Beschaamd staan zij die beelden aanbidden
en zich beroepen op goden van niets.
Voor Hem moeten alle goden zich buigen.

Kant 2 Sion hoort het en verheugt zich;

de steden van Juda juichen
om uw rechtspraak, Heer.

**G Onze blik is op U gericht, Heer van hemel en aarde.
Ontferm U over ons en verhoor ons gebed.**

Kant 1 U, Heer, bent de hoogste op heel de aarde,
boven alle goden hoog verheven.

Kant 2 U die de Heer bemint: haat het kwade.
Hij behoedt het leven van wie Hem trouw zijn,
uit de greep van de goddelozen bevrijdt Hij hen.

**G Onze blik is op U gericht, Heer van hemel en aarde.
Ontferm U over ons en verhoor ons gebed.**

Kant 1 Licht is gezaaid voor de rechtvaardige,
vreugde voor de oprechten van hart.

Kant 2 Verheug u, rechtvaardigen, in de Heer,
en breng hulde aan zijn Heilige Naam.

**G Eer aan de Vader en de Zoon en de Heilige Geest,
nu en altijd, tot in de eeuwen der eeuwen. Amen.**

Psalm 97

Hymne

Tijdens het zingen van de hymne steken twee jongeren hun kaarsen aan met het licht van de centrale kaars. Het licht wordt vervolgens doorgegeven aan alle aanwezigen in de kerk.

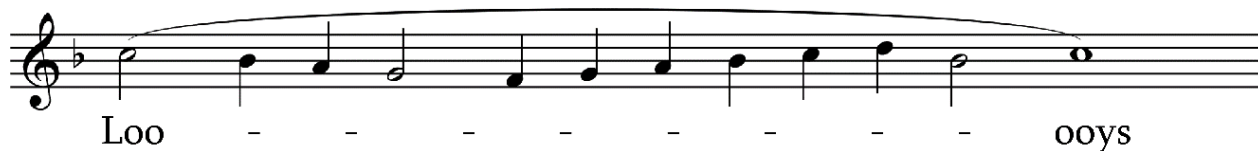
God, oneindig en ongeschapen,
Vader en Heer van heel de schepping,
luister naar de gebeden en oprechte smeekbeden
van wie U dienen.

Gij, die ons door de Vader zijt gezonden,
wonderbare dageraad,
goede en rechtvaardige zon,
sta op en laat uw zachte en tedere licht over ons allen schijnen.

Geest, Gij die uitgaat van de Vader,
en de bron zijt van al het goede,
vervul ons met uw stralende licht
op deze nieuwe dag.

Drie personen, één in wezen, één God:
te allen tijde verkondigen wij U,
Heilige Drie-eenheid.

De Heilige Nerses 'de Begenadigde'

Credo

- V** In het licht van Christus' wijsheid,
belijden wij samen ons gemeenschappelijk geloof.
- G** **Ik geloof in één God de almachtige Vader**
Schepper van hemel en aarde,
van al wat zichtbaar en onzichtbaar is.
En in één Heer, Jezus Christus,
eniggeboren Zoon van God,
vóór alle tijden geboren uit de Vader,
God uit God, licht uit licht,
ware God uit de ware God.
Geboren, niet geschapen,
één in wezen met de Vader
en door wie alles geschapen is.
Hij is voor ons, mensen, en omwille van ons heil
uit de hemel neergedaald.
Hij heeft het vlees aangenomen
door de Heilige Geest uit de Maagd Maria,
en is mens geworden.
Hij werd voor ons gekruisigd,
Hij heeft geleden onder Pontius Pilatus
en is begraven.
Hij is verrezen op de derde dag,
volgens de Schriften.
Hij is opgevaren ten hemel:
zit aan de rechterhand van de Vader.
Hij zal wederkomen in heerlijkheid
om te oordelen levenden en doden
en aan zijn rijk komt geen einde.
Ik geloof in de Heilige Geest
die Heer is en het leven geeft,
die voortkomt uit de Vader en de Zoon;
die met de Vader en de Zoon
tezamen wordt aanbeden en verheerlijkt;
die gesproken heeft door de profeten.
Ik geloof in de ene, heilige, katholieke en apostolische Kerk.
Ik belijd één doopsel tot vergeving van de zonden.
Ik verwacht de opstanding van de doden,
en het leven van het komend rijk. Amen.

Slotgebeden

- V** Laten wij opnieuw in vrede tot de Heer smeken.
Glorie aan U, almachtige God, Gij die uw licht hebt laten schijnen over uw schepselen. Wij vragen U, laat nu en altijd, uw overvloedige barmhartigheid stralen over wie uw naam met gezang verheerlijken. Almachtige Heer, onze God, wek ons opnieuw tot leven en ontferm U over ons.
- G** Heer, ontferm U. Heer, ontferm U. Heer, ontferm U.
- V** Heer Jezus Christus, barmhartige en almachtige Zoon van God, Gij zijt het ware licht, dat de duisternis van de zonde verdreven heeft en de vreugde en hoop van uw eeuwig Koninkrijk in onze harten hebt doen schijnen.
- G** Heer, ontferm U.
- V** Liefdevolle Heer, verhoor de gebeden van uw gelovige kinderen die U over de hele wereld met één geest, één stem en één hart aanroepen. Door uw geliefde leerling Johannes hebt Gij beloofd dat als wij in uw licht wandelen, er gemeenschap tussen ons zal zijn, en uw kostbaar bloed ons van alle zonden zal reinigen. Onze Verlosser, geef ons die heilige gemeenschap!
- G** Heer, ontferm U.
- V** Liefdevolle Heer, schenk ons vrede en laat de plaag van conflicten en geweld die de volkeren teistert, van het aardoppervlak verdwijnen. Verander de harten van allen die oorlog voeren en raak de wonden aan van allen die erdoor getroffen zijn. Troost alle krijgsgevangenen en breng hen spoedig naar huis terug. Laat het licht van uw liefde schijnen op alle donkere plekken van deze wereld en verhaast de komst van de dag waarop alle volkeren in vrede en gerechtigheid zullen leven.
- G** Heer, ontferm U.
- V** Heer Jezus Christus, Gij die onze toevlucht en bescherming zijt, zie met mededogen naar de vluchtelingen over de hele wereld, die de wrede beproeving van ontheemding en het verlies van hun thuis ondergaan. Moedig ons aan om onze verbondenheid met U, met hen en met elkaar te tonen door gastvrijheid en liefdevolle hulp te bieden.
- G** Heer, ontferm U.
- V** O Christus, onze Verlosser, wij bidden voor de volkeren van Armenië, Nagorno-Karabach en hun broeders en zusters over de hele wereld verspreid, die zich lang geleden tot uw licht hebben gewend dankzij de prediking van de apostel Thaddeüs en het wonderbare getuigenis van de Heilige Gregorius de Verlichter.
- G** Heer, ontferm U.
- V** Laat het licht van uw gerechtigheid en wijsheid schijnen over al uw schepselen. Maak ons tot kinderen van het licht, tot kinderen van de dag, zodat wij ons bestaan vol eerbied kunnen leiden en uw levengevende licht op een waardige manier over de hele wereld kunnen verspreiden.
- G** Heer, ontferm U.

- V** Want Gij zijt onze Verlosser en aan U behoort het koningschap, de kracht en de heerlijkheid, nu en altijd, tot in de eeuwen der eeuwen.
- G** Amen.

Hymne

Moderato

Z/G Christ, chemin de bonté
et de compassion,
Vérité vivante,
Guide de nos esprits
De la terre jusqu'au ciel.

**Jésus, Porte de la vie, Vrai Dieu,
Par toi nous viendrons ;
En ce jour, conduis-nous à ton Père,
Par ton Saint-Esprit.**

Heilige Nerses 'de Begenadigde'

Z/G Christ, the good and gracious Way,
And the living Truth.
Leader of our spirits from
Earth to heav'n above.

**Jesus, Door to Life, True God, Through you we
shall come; Now admit us to your Father, By your
Holy Spirit.**

Heilige Nerses 'de Begenadigde'

Onze Vader

V Gezegend zij onze Heer Jezus Christus.

G **Amen.**

G **Onze Vader, die in de hemel zijt,
uw naam worde geheiligd,
uw rijk kome,
uw wil geschiede op aarde zoals in de hemel.
Geef ons heden ons dagelijks brood
en vergeef ons onze schulden
zoals ook wij vergeven aan onze schuldenaren.
En breng ons niet in beproeving,
maar verlos ons van het kwade. Amen.**

V De genade van de Heer Jezus Christus, de liefde van God
en de gemeenschap van de Heilige Geest zij met u allen.

G **Amen.**

OVERWEGINGEN EN GEBEDEN VOOR HET OCTAAF

DAG 1

Onze roeping

Vers van de dag

Ik vraag u dringend de weg te gaan die past bij de roeping die u hebt ontvangen (Ef 4,1).

Aanvullende Schriftteksten

Micha 6,6-8

Psalm 133

Marcus 3,13-15

Overweging

In Efeziërs 4,1 benadrukt Paulus het belang van een levenswandel die onze roeping waardig is. Deze waardige levenswandel is onlosmakelijk verbonden met de eenheid van de christelijke gemeenschap. Te midden van een verdeelde samenleving roept het Evangelie gelovigen op om barrières te overwinnen en verzoening te bevorderen. Deze goddelijke roeping nodigt ons uit om Gods waarden in praktijk te brengen binnen de geloofsgemeenschap. Door onze levenswandel af te stemmen op deze roeping, weerspiegelen we niet alleen de leer van Christus, maar dragen we ook bij aan de eenheid en groei van het lichaam van Christus. Het herkennen en omarmen van deze roeping is fundamenteel om de ware essentie van de christelijke gemeenschap te beleven en zo een harmonieuze en solidaire broederschap te voeden.

Vraag om over na te denken

Hoe helpt uw roeping (zoals beschreven in Ef 4,1) u om concreet te werken aan meer eenheid in uw lokale en bredere kerkelijke gemeenschap?

Gebod

God van licht,
Gij hebt ons uit de duisternis geroepen
en ons geleid naar uw licht.
Sterk ons in antwoord op uw roeping,
opdat wij verzoening tot stand brengen
en uw licht in de wereld verspreiden. Amen.

DAG 2

Verdraag elkaar uit liefde

Vers van de dag

Wees altijd nederig, zachtmoedig en geduldig, en verdraag elkaar uit liefde (Ef 4,2).

Aanvullende Schriftteksten

Zacharia 7,8-10

Psalm 25,6-10

Lucas 10,30-36

Overweging

De apostel Paulus roept ons op om een leven te leiden dat onze christelijke roeping waardig is. Hij geeft ons belangrijke richtlijnen voor onze onderlinge verhoudingen. Hij moedigt gelovigen aan om om nederig, zachtmoedige en geduldig te zijn, en elkaar uit liefde te verdragen (cf. Ef. 4,2). Deze goddelijke roeping is meer dan een persoonlijke aangelegenheid; ze wordt ook zichtbaar in onze relaties met anderen. De vier deugden die Paulus benadrukt – nederigheid, zachtmoedigheid, geduld en verdraagzaamheid – zijn essentieel voor het opbouwen van liefdevolle relaties. Deze deugden in praktijk brengen, betekent dat we anderen met oprechte nederigheid benaderen, zachtmoedig blijven zelfs wanneer ons geduld op de proef wordt gesteld, en verdraagzaam zijn jegens mensen die ons uitdagen. Het uiteindelijke doel is elkaar te verdragen ondanks onze verschillen, waardoor we een liefde uitdragen die alle barrières overstijgt en de genade van Gods oneindige barmhartigheid belichaamt.

Vraag om over na te denken

Op welke concrete manier helpen de deugden van nederigheid, zachtmoedigheid, geduld en verdraagzaamheid (Ef. 4,2) ons als gelovigen om verdeeldheid in onze lokale en bredere kerkelijke gemeenschap te overbruggen?

Gebod

Heer Jezus,
U leert ons geduldig, nederig en zachtmoedig met elkaar om te leven.
Laat uw licht op ons schijnen,
ons leiden naar eenheid
en de wonden helen van verdeeldheid en onverschilligheid
die vaak gemeenschappen verscheuren. Amen.

DAG 3

De samenbindende kracht van de vrede

Vers van de dag

Span u in om door de samenbindende kracht van de vrede de eenheid te bewaren (Ef 4,3).

Aanvullende Schriftteksten

Jesaja 11,6-9

Psalm 86,8-13

Johannes 14,27-31

Overweging

Vrede is essentieel voor de eenheid van de Kerk. In Efeziërs 4,3 beschrijft Paulus de *samenbindende kracht van de vrede* als een vitaal principe. Deze kracht maakt niet alleen relaties mogelijk, maar versterkt ook de eenheid binnen de christelijke gemeenschap. Christus, de Vredevorst (cf. Js 9,6), predikte vrede en verzoening. Vrede is een vrucht van de Geest (cf. Gal 5,22), en is zowel een gave als het resultaat van zijn werk. *De samenbindende kracht van de vrede* is een dynamische kracht die de Kerk samenhang geeft. Het houdt diverse leden bij elkaar, ondanks hun verschillende achtergronden of meningen. Vrede stelt gelovigen in staat kwalitatieve relaties op te bouwen, wat leidt tot een harmonieus samenleven en het sneller schenken van vergeving. Paulus benadrukt dat ware eenheid een voortdurende inzet voor vrede vraagt. Daarom moeten de leden van de Kerk zich actief voor vrede inzetten en deze bevorderen.

Vraag om over na te denken

Hoe beïnvloedt het besef dat vrede een vrucht van de Geest is, zoals Paulus ons leert, onze dagelijkse interacties en relaties binnen onze gemeenschappen, vooral op momenten dat verzoening en vergeving nodig zijn?

Gebed

Heer Jezus,

Gij zijt de Vredevorst.

Versterk de samenbindende kracht van de vrede
in onze gemeenschap en in deze onrustige wereld.

Bekeer de harten van allen die oorlog voeren;
heel de wonden van wie door oorlog getroffen zijn.

Wij bidden in het bijzonder voor de mensen van Armenië en Nagorno-Karabach,
en voor hun familieleden, verspreid over de hele wereld.

Laat het licht van uw liefde over alle duisternis schijnen,
en verhaast de dag waarop alle volkeren
in vrede en gerechtigheid leven. Amen.

DAG 4

Eén hoop op grond van uw roeping

Vers van de dag

Eén lichaam en één geest, zoals u één hoop hebt op grond van uw roeping (Ef 4,4).

Aanvullende Schriftteksten

Deuteronomium 6,4-9

Psalm 24,1-6

Johannes 17,20-26

Overweging

In Efeziërs 4,4 legt de apostel Paulus de nadruk op de diepe eenheid waarop de wereldwijde Kerk is gebaseerd. Deze eenheid is geworteld in de ene geest en de ene hoop die alle christenen in hun geloof met elkaar verbindt. Met het vuur van de Geest begon de Kerk op Pinksteren haar wereldwijde zending. Diezelfde Geest geeft ons vandaag kracht en voedt onze gemeenschappelijke zending, door te bouwen aan een universele Kerk die nationale en culturele grenzen overstijgt. Onze gemeenschappelijke hoop op verlossing door Jezus Christus is de hoeksteen van deze eenheid. Deze hoop brengt diverse volkeren samen in de ene, heilige, katholieke en apostolische Kerk. Als christenen worden wij bepaald door deze ene hoop en die ene Geest, waarin wij gedoopt en vernieuwd zijn. Onze taak is erop toezien dat deze eenheid niet slechts een concept is, maar een geleefde realiteit, die onze gemeenschappelijke zending en onze liefde voor elkaar versterkt.

Vraag om over na te denken

Hoe kunnen wij, als Kerk of gemeenschap, de uitdaging van onze ene roeping omarmen met behoud van onze identiteit en tradities?

Gebed

Heer Jezus,
Gij hebt ons, in al onze diversiteit, samengebracht
om uw familie en uw Kerk te zijn.
In deze wereld
waar wanhoop de hoop overschaduwde en harten verwondt,
vernieuw onze hoop op het werk van de Heilige Geest
om de wereld te veranderen.
Inspireer ons om deze hoop overal te verspreiden en aan allen te verkondigen.
Gij zijt het ware licht, dat de duisternis van de zonde verdrijft
en de vreugde en hoop van uw eeuwige liefde in onze harten laat schijnen. Amen.

DAG 5

Eén geloof, één doop

Vers van de dag

Eén Heer, één geloof, één doop (Ef 4,5).

Aanvullende Schriftteksten

Zacharia 6,4-9

Psalm 100

Matteüs 28,16-20

Overweging

In Efeziërs 4,5 benadrukt de apostel Paulus dat de doop de christelijke eenheid versterkt. De doop bezegelt onze toegang tot de gemeenschap van de Kerk en bevestigt ons gemeenschappelijk engagement voor de ene Heer. De doop legt de basis voor de collectieve identiteit van de Kerk, omdat we één zijn in het lichaam van Christus. Dit sacrament beklemtoont dat, hoewel gelovigen verschillende achtergronden hebben, hun eenheid in geloof en doop alle verdeeldheid overstijgt. Door ons te richten op deze verenigende elementen kan de Kerk haar diversiteit vieren en toch standvastig verenigd blijven. Dit moedigt ons aan om onze gemeenschappelijke identiteit in Christus zwaarder te laten wegen dan onze verschillen. Zo versterken we de band die alle christenen verenigt.

Vraag om over na te denken

Welke gemeenschappelijke initiatieven kunnen onze verschillende gemeenschappen ondernemen om ons gemeenschappelijk geloof in Jezus Christus en onze door de doop tot stand gebrachte eenheid te vieren?

Gebed

Heilige Geest, ware God,
Gij zijt neergedaald in de Jordaan en in het cenakel
en Gij hebt ons het licht geschonken bij de heilige doopvont.
Wij hebben gezondigd tegen de hemel en tegen U.
Zuiver ons opnieuw met uw goddelijk vuur,
zoals Gij met vurige tongen over de apostelen zijt gekomen.
Ontferm U over al uw schepselen, en in het bijzonder over ons. Amen.

Naar de Heilige Nerses 'de Begnadigde'

DAG 6

Eén God en Vader

Vers van de dag

Eén God en Vader van allen, die boven allen, door allen en in allen is (Ef 4,6).

Aanvullende Schriftteksten

1 Koningen 8,56-60

Psalm 148,7-13

Matteüs 5,44-48

Overweging

In Efeziërs 4,6 benadrukt de apostel Paulus de volstrekte uniciteit van God. Hij verklaart dat *God boven allen staat, door allen en in allen is*. God is transcendent, alles overstijgend, en tegelijkertijd immanent, actief aanwezig in zijn schepping. Deze fundamentele waarheid roept de Kerk op om de eenheid te belichamen en te beleven. Deze eenheid is geworteld in het gemeenschappelijke geloof in de ene ware God die de Vader van alle gelovigen is. Het *in allen* betekent dat ieder mens, geschapen naar Gods beeld, onder zijn gezag staat. Het aanbidden van de ene God creëert een sterke band van eenheid tussen christenen. Zoals gezinsleden elkaar vinden in de liefde voor een ouder, zo worden christenen geroepen tot eenheid in hun toewijding aan de *Vader van allen*.

Vraag om over na te denken

Hoe kunnen we het beeld van God als een liefhebbende en zorgzame Vader van allen integreren in de zending en het dienstwerk van onze verschillende gemeenschappen, om zo een meer eensgezind christelijk getuigenis in de wereld te bevorderen?

Gebed

Wij belijden ons geloof in U en aanbidden U, liefdevolle Vader,
want uw aanwezigheid in de hemel en op aarde,
dankzij uw Zoon Jezus Christus,
gaat alle woorden en begrip te boven.
Gij zijt in uw tedere zorg het begin en de voltooiing van alles.
Eer aan de Vader en de Zoon en de Heilige Geest,
nu en altijd en tot in de eeuwen der eeuwen. Amen.

Naar de Heilige Gregorius van Narek

DAG 7

Gods gave in het doopsel

Vers van de dag

Aan ieder van ons is genade geschonken naar de maat waarmee Christus geeft (Ef 4,7).

Aanvullende Schriftteksten

Jeremia 1,4-9

Psalm 131

Matteüs 25,14-18

Overweging

De door God geschonken eenheid manifesteert zich op een verschillende manier in kerken en lokale gemeenschappen. Genade wordt aan ieder geschonken naar de maat waarmee Christus geeft, voor de opbouw van Gods Koninkrijk. Deze geestelijke gaven worden door één Heer, in één doop en voor één doel gegeven. Diversiteit in eenheid is de unieke rijkdom en kracht van de Kerk, gericht op Christus en de vrucht van de Heilige Geest.

Vraag om over na te denken

Hoe zullen onze relaties veranderen wanneer we de diversiteit van gaven niet zien als een bron van rivaliteit, maar als een kans om wederzijds ons geloof te versterken en te delen?

Gebed

Heer Jezus,
dankzij de werking van de Heilige Geest in de ene doop,
hebt Gij ons wonderbaarlijke genaden en gaven geschonken
voor de opbouw van uw lichaam, de Kerk.
Maak ons bereid om de rijkdom van deze diversiteit
volledig te waarderen en volop in te zetten
voor de verkondiging van het Evangelie.
In uw naam bidden wij. Amen.

DAG 8

Groeien in Christus

Vers van de dag

De gaven die Hij ons gegeven heeft, zijn bedoeld om het lichaam van Christus op te bouwen, totdat wij allen door ons geloof en door onze kennis van de Zoon van God een eenheid vormen, de eenheid van de volmaakte mens, van de tot volle wasdom gekomen volheid van Christus (cf. Ef 4,13).

Aanvullende Schriftteksten

Spreuken 9,10-12

Psalm 119,97-104

Johannes 17,3-7

Overweging

In Efeziërs 4,13 vat de apostel Paulus de visie van het lichaam van Christus samen op drie belangrijke domeinen: eenheid in het geloof, volwassenheid in kennis en de volheid in Christus. Volwassenheid wordt bereikt door een steeds diepere kennis van Jezus Christus. Deze kennis moet ons leven veranderen en leiden tot een nieuwe manier van denken en handelen, die verder gaat dan louter intellectueel begrip. Naarmate we Hem beter leren kennen, worden we meer aan Hem gelijk. Om deze kennis te verkrijgen, moeten we zowel zijn onderrichtingen bestuderen als ze dagelijks gehoorzaam in praktijk brengen. Het doel van christelijke volwassenheid is om de *tot volle wasdom gekomen volheid van Christus* te bereiken. Dit betekent dat we in elke situatie steeds meer op Jezus gaan lijken: liefhebben zoals Hij liefheeft, dienen zoals Hij dient en zijn voorbeeld volgen. We worden opgeroepen om onze levenswandel te evalueren, eenheid met elkaar te zoeken, te groeien in onze kennis van de Zoon van God en te streven naar de verwezenlijking van zijn volheid in ons.

Vraag om over na te denken

Hoe verdiepen we onze kennis van Christus, en hoe laten wij die kennis onze handelingen, gedachten en relaties vormgeven?

Gebed

O Christus, ware Licht van de wereld,
maak mijn ziel waardig
om op de dag van mijn hemelse roeping
het licht van uw heerlijkheid vol vreugde te aanschouwen.
Laat mij hoopvol wonen
in het huis van de rechtvaardigen
tot aan de dag van uw grote komst.
Zie met barmhartigheid neer
op uw schepping en op mij, die zoveel gezondigd heeft.

Eer aan de Vader en de Zoon en de Heilige Geest,
nu en altijd en tot in de eeuwen der eeuwen. Amen.

BIJLAGE

OECUMENE IN ARMENIË IN DE AFGELOPEN DERTIG JAAR

INLEIDING

De ineenstorting van de Sovjet-Unie in 1991 was een beslissend keerpunt voor Armenië en het bracht een heropleving van de religieuze en culturele identiteit teweeg. In de afgelopen drie decennia heeft het Armeense oecumenische landschap ingrijpende veranderingen doorgemaakt, met een heropleving van de Armeens-Apostolische Kerk, de opkomst van nieuwe christelijke denominaties en de toenemende interreligieuze samenwerking.

HEROPELVING VAN DE ARMEENS-APOSTOLISCHE KERK

De Armeens-Apostolische Kerk, een van de oudste christelijke kerken ter wereld, beleefde een wedergeboorte na het einde van het Sovjet-atheïsme. Tijdens het Sovjettijdperk waren religieuze activiteiten streng aan banden gelegd, waardoor veel kerken in verval raakten of een andere bestemming kregen. De herwonnen religieuze vrijheid stelde de Kerk in staat haar rol als hoeksteen van de Armeense identiteit en spiritualiteit weer op te pakken. Deze heropleving begon met de restauratie van kerkelijke gebouwen en de heropening van seminaries. De Heilige Stoel van Edchmiadzin, de spirituele en administratieve zetel van de Armeens-Apostolische Kerk, nam hierin het initiatief. De Kerk richtte zich daarnaast op de opleiding van haar geestelijkheid, het bevorderen van godsdienstonderwijs en het herstellen van liturgische tradities die decennialang onderdrukt waren.

DE OPKOMST VAN ANDERE CHRISTELIJKE DENOMINATIES

Met het verdwijnen van de Sovjet-controle kwamen in Armenië diverse christelijke denominaties en religieuze bewegingen naar voren. Evangelische en andere protestantse Kerken, die voorheen ondergronds opereerden, begonnen officiële gemeenten te stichten en gebedshuizen te bouwen. De Armeense Evangelische Kerk, waarvan de wortels teruggaan tot de 19e eeuw, groeide gestaag. Ook de pinksterbeweging en charismatische bewegingen trokken de aandacht, vooral voor jonge Armeniërs die op zoek waren naar eigentijdse liturgische vormen. Deze denominaties introduceerden nieuwe theologische perspectieven en aanbiddingspraktijken, wat bijdroeg aan de religieuze diversiteit van het land. In de afgelopen vijftien jaar is er een speciale commissie opgericht om de samenwerking tussen de Armeens-Apostolische Kerk en de Armeense Evangelische Kerken te bespreken. Deze samenwerking richt zich voornamelijk op de zending en het dienstwerk van de Kerk in de Armeense maatschappij.

HET LEVEN VAN ANDERE RELIGIEUZE MINDERHEDEN IN ARMENIË

De Assyriërs, met 2.500 tot 3.000 mensen volgens de volkstelling van 2011, vormen de op twee na grootste etnische minderheid in Armenië, na de Jezidi's en Russen. De meesten behoren tot de Assyrische Kerk van het Oosten, terwijl een kleinere gemeenschap aangesloten is bij de Chaldeeus-Katholieke Kerk. De grootste Assyrische bevolkingsgroepen zijn geconcentreerd in de dorpen Verin Dvin en Dimitrov (regio Ararat), in Arzni (regio Kotayk) en in Nor Artagers (regio Armavir). De relaties tussen de Armeense en Assyrische bevolking zijn van oudsher warm en vriendschappelijk, geworteld in hun gemeenschappelijke geschiedenis en tragedies, waaronder de genocides gepleegd door het Ottomaanse Rijk tijdens de Eerste Wereldoorlog. De Assyriërs houden hun culturele aanwezigheid in Armenië levend, met vier openbare scholen waar hun taal, het Neo-Aramees, wordt onderwezen. Bovendien is de Assyrische gemeenschap vertegenwoordigd in het Armeense parlement. De relaties tussen de Armeens-Apostolische Kerk en de Assyrische Kerk van het Oosten zijn eveneens broederlijk. Een voorbeeld hiervan is het officiële bezoek van catholicos-patriarch Mar Awa III

aan Armenië in 2021, waarbij hij de catholicos van alle Armeniërs, Karekin II, ontmoette.

INTERRELIGIEUZE DIALOOG EN OECUMENISCHE INSPANNINGEN

De afgelopen drie decennia zijn er in Armenië gerichte inspanningen geleverd om de interreligieuze dialoog en oecumenische samenwerking te bevorderen. Hoewel de Armeens-Apostolische Kerk haar leidende positie behoudt, werkt zij mee aan gemeenschappelijke projecten met andere kerken, waaronder de Armeens-Katholieke Kerk en de Armeense Evangelische Kerk. Ze doet dit met name door deel te nemen aan de werkzaamheden van het Armeense Bijbelgenootschap en de Ronde Tafel Caritas Stichting van de Wereldraad van Kerken.

Sinds 2010 onderhouden de Armeens-Apostolische Kerk en de Iraanse Organisatie voor Islamitische Cultuur en Communicatie een dynamische dialoog over onderwerpen als ecologie en religieuze tolerantie. De samenwerking werd versterkt door het bezoek van Mohammad Mehdi Imanipour, hoofd van de Iraanse Organisatie voor Islamitische Cultuur en Communicatie, aan de Heilige Stoel van Etchmiadzin en zijn officiële ontmoeting met Zijne Heiligheid Karekin II.

UITDAGINGEN EN KANSEN

Ondanks de geboekte vooruitgang staat het Armeense oecumenische landschap voor verschillende uitdagingen. Zo ondermijnt de opkomst van secularisme en materialisme in de moderne Armeense samenleving de invloed van alle religieuze instellingen.

Deze uitdagingen bieden echter ook kansen voor verdere oecumenische samenwerking. Hun gemeenschappelijke geschiedenis van vervolging en overleven onder het Sovjetregime biedt christelijke gemeenschappen een gemeenschappelijke grond om sterkere banden te smeden. Door de groeiende belangstelling voor het Armeense culturele en religieuze erfgoed ontstaat een samenwerkingsplatform bij diverse initiatieven.

BESLUIT

De oecumenische situatie in Armenië in de afgelopen dertig jaar weerspiegelt een dynamisch en snel veranderend religieus landschap. De heropleving van de Armeens-Apostolische Kerk en de opkomst van nieuwe christelijke denominaties hebben de spirituele en culturele identiteit van het land gevormd. Nu Armenië zich verder ontwikkelt te midden van de complexiteiten van de moderne wereld, zal de geest van oecumene een cruciale rol spelen bij het bevorderen van een harmonieuze en inclusieve samenleving.

BIDWEEK VOOR DE EENHEID VAN DE CHRISTENEN

Thema's 1968 - 2025

Sinds 1968 wordt de brochure samengesteld door de Commissie voor Geloof en Kerkorde van de Wereldraad van Kerken en de Pauselijke Raad ter Bevordering van de Eenheid van de Christenen (nu een Dicasterie). Vanaf 1975 worden deze teksten jaarlijks voorbereid op basis van een ontwerp van een lokale oecumenische groep in een ander land.

- 1968 Tot lof van zijn heerlijkheid (Ef 1,14)
- 1969 Geroepen tot vrijheid (Gal 5,13)
(Voorbereidende bijeenkomst in Rome, Italië)
- 1970 Wij zijn Gods medewerkers (1 Kor 3,9)
(Voorbereidende bijeenkomst in het klooster van Niederaltaich, Duitsland)
- 1971 ... en de gemeenschap van de Heilige Geest (2 Kor 13,13)
(Voorbereidende bijeenkomst in Bari, Italië)
- 1972 Ik geef u een nieuw gebod (Joh 13,34)
(Voorbereidende bijeenkomst in Genève, Zwitserland)
- 1973 Heer, leer ons bidden (Lc 11,1)
(Voorbereidende bijeenkomst in de Abdij van Montserrat, Spanje)
- 1974 Laat allen belijden: Jezus Christus is Heer (Fil 2,1-13)
(Voorbereidende bijeenkomst in Genève, Zwitserland)
(In april 1974 werd een brief gestuurd naar de lidkerken en andere geïnteresseerden om hen te vragen lokale groepen samen te stellen om de gebedsweek te helpen voorbereiden. Een Australische groep was de eerste die een concrete toezegging deed en het eerste ontwerp voor de brochure voor de gebedsweek in 1975 voorbereidde).
- 1975 De wil van de Vader: alle dingen verenigen onder één hoofd, Christus (Ef 1,3-10)
(Materiaal van Australische groep - voorbereidende bijeenkomst in Genève, Zwitserland)
- 1976 Geroepen om te zijn wat we zijn (1 Joh 3,2)
(Materiaal van Caribische conferentie van kerken - voorbereidende bijeenkomst gehouden in Rome, Italië)
- 1977 Hoop stelt niet teleur (Rom 5,1-5)
(Materiaal uit Libanon, op het hoogtepunt van de burgeroorlog - voorbereidende bijeenkomst gehouden in Genève, Zwitserland)
- 1978 Jullie zijn niet langer vreemdelingen (Ef 2,13-22)
(Materiaal van een oecumenische groep in Manchester, Engeland)
- 1979 Dien elkaar tot eer van God (1 Pe 4,7-11)
(Materiaal uit Argentinië - voorbereidende bijeenkomst gehouden in Genève, Zwitserland)
- 1980 Uw Koninkrijk kome (Mt 6,10)
(Materiaal van een oecumenische groep in Berlijn, Duitsland - voorbereidende bijeenkomst gehouden in Milaan, Italië)
- 1981 Eén Geest - verschillende gaven - één lichaam (1 Kor 12,3b-13)
(Materiaal van Graymoor Fathers, USA - voorbereidende bijeenkomst gehouden in Genève, Zwitserland)
- 1982 Mogen allen in U wonen, o Heer (Ps 84)
(Materiaal van Kenia - voorbereidende bijeenkomst gehouden in Milaan, Italië)
- 1983 Jezus Christus - Leven van de wereld (1 Joh 1,1-4)
(Materiaal van een Ierse oecumenische groep - voorbereidende bijeenkomst gehouden in Céligny [Bossey], Zwitserland)
- 1984 Geroepen tot eenheid door het kruis van onze Heer (1 Kor 2 en Kol 1,20)
(Voorbereidende bijeenkomst in Venetië, Italië)
- 1985 Van dood naar leven met Christus (Ef 2,4.7)
(Materiaal uit Jamaica - voorbereidingsbijeenkomst gehouden in Grandchamp, Zwitserland)

- 1986 Jullie zullen mijn getuigen zijn (Hnd 1,6.8)
(Teksten voorgesteld in Joegoslavië [Slovenië] - voorbereidende bijeenkomst gehouden in Joegoslavië)
- 1987 Verenigd in Christus, een nieuwe schepping (2 Kor 5,17-6,4a)
(Materiaal uit Engeland - voorbereidende bijeenkomst in Taizé, Frankrijk)
- 1988 De liefde van God drijft vrees uit (1 Joh 4,18)
(Materiaal uit Italië – voorbereidende bijeenkomst gehouden in Pinerolo, Italië)
- 1989 Bouwen aan gemeenschap: één lichaam in Christus (Rom 12,5-6a)
(Materiaal uit Canada - voorbereidende bijeenkomst gehouden in Whaley Bridge, Engeland)
- 1990 Opdat zij allen één zijn... opdat de wereld gelooft (Joh 17)
(Materiaal uit Spanje - voorbereidende bijeenkomst gehouden in Madrid, Spanje)
- 1991 Alle volken, looft de Heer (Ps 117 en Rom 15,5-13)
Materiaal uit Duitsland - voorbereidende bijeenkomst gehouden in Rotenburg an der Fulda, Duitsland)
- 1992 Ik ben met u, ga dan heen (Mt 28,16-20)
(Materiaal uit België - voorbereidende bijeenkomst gehouden in Brugge, België)
- 1993 De vrucht van de Geest dragen voor de eenheid van de christenen (Gal 5,22-23)
(Materiaal uit Zaïre - voorbereidende bijeenkomst gehouden in de buurt van Zürich, Zwitserland)
- 1994 Het huis van God: geroepen om "één van hart en één van ziel" te zijn (Hnd 4,32)
(Materiaal uit Ierland – voorbereidende bijeenkomst gehouden in Dublin, Ierland)
- 1995 Koinônia: gemeenschap in God en met elkaar (Joh 15,1-7)
(Materiaal uit Geloof en Kerkorde - voorbereidende bijeenkomst gehouden in Bristol, Engeland)
- 1996 Zie, Ik sta aan de deur en klop (Apk 3,14-22)
(Materiaal uit Portugal – voorbereidende bijeenkomst gehouden in Lissabon, Portugal)
- 1997 In de naam van Christus... wees met God verzoend (2 Kor 5,20)
(Materiaal uit Scandinavië - voorbereidende bijeenkomst gehouden in Stockholm, Zweden)
- 1998 De Geest helpt ons ook als we zwak zijn (Rom 8,14-27)
(Materiaal uit Frankrijk – voorbereidende bijeenkomst gehouden in Parijs, Frankrijk)
- 1999 Zij zullen zijn volk zijn en Hij zal de God zijn die bij hen is (Apk 21,3)
(Materiaal uit Maleisië – voorbereidende bijeenkomst gehouden in het klooster van Bose, Italië)
- 2000 Gezegend zij God... die ons gezegend heeft in Christus (Ef 1,3-14)
(Materiaal van de Raad van Kerken uit het Midden-Oosten - voorbereidende bijeenkomst gehouden in het heiligdom van La Verna, Italië)
- 2001 Ik ben de weg, de waarheid en het leven (Joh 14,1-6)
(Materiaal uit Roemenië - voorbereidende bijeenkomst gehouden in Casa de Odihna, Roemenië)
- 2002 Want bij U is de bron van het leven (Ps 36 [35],10)
(Materiaal van de Raad van Europese Bisschoppelijke Conferenties (CCEE) en de Conferentie van Europese Kerken (CEC) - voorbereidende bijeenkomst gehouden in het Oecumenisch Centrum Ottmaring, Augsburg, Duitsland)
- 2003 Wij dragen deze schat in aarden vaten (2 Kor 4,7)
(Materiaal uit Argentinië - voorbereidende bijeenkomst gehouden in het Oecumenisch Centrum Los Rubios, Malaga, Spanje)
- 2004 Mijn vrede geef ik u (Joh 14,27)
(Materiaal uit Aleppo, Syrië - voorbereidende bijeenkomst gehouden in Palermo, Italië)
- 2005 Christus, het enige fundament van de Kerk (1 Kor 3,1-23)
(Materiaal uit Slowakije - voorbereidende bijeenkomst gehouden in Piestaň, Slowakije)
- 2006 Waar twee of drie vergaderd zijn in mijn naam, daar ben ik in hun midden (Mt 18,20)
(Materiaal uit Ierland – voorbereidende bijeenkomst gehouden in Prosperous, County Kildare, Ierland)
- 2007 Hij laat doven horen en stommen spreken (Mc 7,37)
(Materiaal uit Zuid-Afrika - voorbereidende bijeenkomst gehouden in Château de Faverges, Haute-Savoie, Frankrijk)
- 2008 Bidt zonder ophouden (1 Tes 5,17)
(Materiaal uit USA – voorbereidende bijeenkomst gehouden in Graymoor, Garrison, USA)
- 2009 Zij zullen verenigd worden in uw hand (Ez 37,17)
(Materiaal uit Korea - voorbereidende bijeenkomst gehouden in Marseille, Frankrijk)
- 2010 Jullie zijn getuigen van dit alles (Lc 24,48)
(Materiaal uit Schotland - voorbereidende bijeenkomst gehouden in Glasgow, Schotland)
- 2011 Verenigd in het onderwijs van de apostelen, gemeenschap, het breken van het brood en gebed (cf. Hnd 2,42)

- (Materiaal uit Jeruzalem – voorbereidende bijeenkomst gehouden in Saydnaya, Syrië)
- 2012 We zullen allemaal veranderd worden door de overwinning van onze Heer Jezus Christus (vgl. 1 Kor 15,51-58)
(Materiaal uit Polen - voorbereidende bijeenkomst gehouden in Warschau, Polen)
- 2013 Wat vraagt de Heer van ons (vgl. Mi 6,6-8) (Materiaal uit India - voorbereidende bijeenkomst gehouden in Bangalore, India)
- 2014 Is Christus verdeeld? (vgl. 1 Kor 1,1-17)
(Voorbereidend materiaal uit Canada – voorbereidende bijeenkomst gehouden in Montreal, Canada)
- 2015 Jezus zei tot hem: "Geef mij te drinken" (Joh 4,7)
(Materiaal uit Brazilië - voorbereidende bijeenkomst gehouden in São Paulo, Brazilië)
- 2016 Geroepen om de machtige daden van de Heer te verkondigen (cf. 1 Pe 2,9)
(Materiaal uit Letland - voorbereidende bijeenkomst gehouden in Riga, Letland)
- 2017 Onszelf verzoenen. De liefde van Christus spoort ons daartoe aan (cf. 2 Kor 5,14-20)
(Materiaal uit Duitsland - voorbereidende bijeenkomst gehouden in Wittemberg, Duitsland)
- 2018 Uw rechterhand, o Heer, schittert met kracht (Ex 15,6)
(Voorbereidend materiaal uit het Caribisch gebied – voorbereidende bijeenkomst gehouden in Nassau, Bahama's)
- 2019 Gij zult gerechtigheid zoeken en niets dan gerechtigheid (Dt 11,18-20)
(Voorbereidend materiaal uit Indonesië – voorbereidende bijeenkomst gehouden in Jakarta, Indonesië)
- 2020 Zij toonden ons een ongewone menselijkheid (cf. Hnd 28,2)
(Materiaal uit Malta - voorbereidende bijeenkomst gehouden in Rabat, Malta)
- 2021 Blijf in mijn liefde en je zult overvloedig vrucht dragen (cf. Joh 15,5-9)
(Voorbereidend materiaal van de Gemeenschap van Grandchamp – voorbereidende bijeenkomst gehouden in Areuse, Zwitserland)
- 2022 Wij hebben zijn ster in het oosten gezien en zijn gekomen om Hem eer te bewijzen (Mt 2,2)
(Voorbereidend materiaal van de Raad van Kerken in het Midden-Oosten, Libanon - Online voorbereidende bijeenkomst)
- 2023 Leer goed te doen, zoek gerechtigheid (Js 1,17)
(Voorbereidend materiaal van de Raad van Kerken Minnesota, VS – voorbereidende gehouden in Bossey, Zwitserland)
- 2024 Gij zult de Heer, uw God, liefhebben... en uw naaste als uzelf (Lc 10,27)
(Materiaal uit Burkina Faso - voorbereidende bijeenkomst gehouden in Rome, Italië)
- 2025 Geloof je dat? (Joh 11,26)
(Voorbereidend materiaal opgesteld door de Gemeenschap van Bose – voorbereidende bijeenkomst in het klooster van Bose, in Italië)
- 2026 Eén lichaam en één geest, zoals u één hoop hebt op grond van uw roeping (Ef 4,4). (Tekstproject opgesteld in Armenië – voorbereidende bijeenkomst in de Heilige Stoel van Edzjmiatsin, Armenië).

ENKELE BELANGRIJKE DATA IN DE GESCHIEDENIS VAN DE GEBEDSWEEK VOOR DE EENHEID VAN DE CHRISTENEN

- 1740 Een Pinksterbeweging ontstaat in Schotland, met banden in Noord-Amerika. Met haar boodschap voor de vernieuwing van het geloof roept zij op tot gebed voor en met alle Kerken.
- 1820 Dominee James Haldane Stewart publiceert: *Aandachtspunten voor de globale eenheid van de christenen voor de uitstorting van de Geest*.
- 1840 Eerwaarde Ignatius Spencer, een bekeerling tot het rooms-katholicisme, stelt een *Gebedsunie voor Eenheid* voor.
- 1867 De eerste vergadering van Anglicaanse bisschoppen in Lambeth dringt in de inleiding van haar resoluties aan op gebed voor eenheid.
- 1894 Paus Leo XIII moedigt de praktijk van het Octaaf van Gebed voor de Eenheid aan in de context van Pinksteren.
- 1908 Viering van het *Octaaf voor de Eenheid van de Kerk* op initiatief van pastoor Paul Wattson.
- 1926 De Beweging voor Geloof en Orde begint met de publicatie van *Suggesties voor een Octaaf van Gebed voor de Eenheid van de Christenen*.
- 1935 In Frankrijk pleit Abbé Paul Couturier voor de *Universele Week van Gebed voor de Eenheid van de Christenen, gebaseerd op een gebed voor de eenheid die Christus wil, met de middelen die Hij wil*.
- 1958 Het Centrum voor Christelijke Eenheid in Lyon (Frankrijk) begint het thema voor de Gebedsweek voor te bereiden in samenwerking met de Commissie voor Geloof en Orde van de Wereldraad van Kerken.
- 1964 In Jeruzalem reciteren paus Paulus VI en patriarch Athenagoras I samen het gebed van Christus *dat allen één mogen zijn* (Joh 17).
- 1964 Het Decreet over de Oecumene van het Tweede Vaticaanse Concilie benadrukt dat het gebed de ziel is van de oecumenische beweging en moedigt de praktijk van de Gebedsweek aan.
- 1966 De Commissie voor Geloof en Orde en het Secretariaat ter Bevordering van de Eenheid van de Christenen (nu de Pauselijke Raad ter Bevordering van de Eenheid van de Christenen) van de Katholieke Kerk besluiten samen te werken om de tekst voor de jaarlijkse Gebedsweek voor te bereiden.
- 1968 Voor het eerst wordt de Gebedsweek gevierd op basis van teksten die gezamenlijk zijn opgesteld door Geloof en Kerkorde en het Secretariaat ter Bevordering van de Eenheid van de Christenen (nu de Pauselijke Raad ter Bevordering van de Eenheid van de Christenen).
- 1975 Eerste viering van de Gebedsweek met teksten die zijn opgesteld op basis van een project dat door een lokale oecumenische groep is voorgesteld. Deze nieuwe manier om teksten voor te bereiden was een voorloper van een oecumenische groep in Australië.
- 1988 De teksten van de Gebedsweek werden gebruikt voor de openingsviering van de Christelijke Federatie van Maleisië, die de belangrijkste christelijke groepen van het land samenbracht.
- 1994 De internationale groep die de teksten voor 1996 opstelde, bestond uit vertegenwoordigers van de YMCA en YWCA.

- 2004 Overeenkomst tussen Geloof en Kerkorde (Wereldraad van Kerken) en de Pauselijke Raad ter Bevordering van de Eenheid van de Christenen (Katholieke Kerk) om het boekje van de Gebedsweek voor de Eenheid van de Christenen officieel gezamenlijk te publiceren en in dezelfde vorm te presenteren.
- 2008 Viering van het honderdjarig bestaan van de Gebedsweek voor de Eenheid van de Christenen (de voorganger ervan, het Octaaf voor de Eenheid van de Kerk, werd voor het eerst gevierd in 1908).
- 2017 Ter gelegenheid van de 500e verjaardag van de Reformatie worden de teksten voor de Gebedsweek 2017 voorbereid door Duitse christenen.